

Moša SKUPNOST

glasilo SZDL Ljubljana moste-polje

KREPITEV IN RAZVOJ KRAJEVNIH SKUPNOSTI V LJUBLJANI

PO DELEGATSKI POTI

KADROVSKI POLITIKI DRUGAČNO MESTO – HIŠNI SVETI, ENA BISTVENIH SESTAVIN KRAJEVNE SKUPNOSTI – GIMOTNI POLOŽAJ KS MORA BITI PRILAGOJEN CELOTNIM DRUŽBENIM SPREMENBAM

Mestna konferenca SZDL je šest mesecev nato, ko je sprejela akcijski program za krepitev in nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti v Ljubljani, pregledala izvajanje nalog iz programa in pri tem med drugim ugotovila naslednje:

– da se je akcijski program izkazal kot stvaren in celovit program najpomembnejših nalog in da bo lahko še dolgo služil krajevnim skupnostim oziroma družbenim subjektom, ki sestavljajo, kot vodilo in pripomoček;

– da so v dosežanju ustavnih razpravi delovni ljudje in občani posredno in neposredno opozorili na vsa vprašanja iz akcijskega programa hkrati pa razširili na mnogokaj, kar mu bo treba dodati ali kar bo še treba upoštevati v dejavnostih krajevnih skupnosti glede na nove sestavine njihovega bodočega družbenega položaja;

– da je bil potemtakem opozorilo in dobra priprava za izvrševanje tistih nalog, ki jih bodo morale – glede na določila, kakršna bomo sprejeli z novo ustavo – opraviti družbenopolitične organizacije, združene v Socialistični zvezi, in krajevne skupnosti same za svojo preobrazbo;

– da je za tako preobrazbo krajevnih skupnosti v prvem obdobju pomembna zlasti priprava novih statutov, ki naj bi pomagali usmerjati to vrsto družbenih dejavnosti in preobraziti krajevno skupnost v enega od temeljev političnega in skupščinskega sistema.

Konferenca se bo še naprej anga-

žirala pri izvajanju akcijskega programa, ga po potrebi tudi dopolnjevala in izpopolnjevala, vsake toliko časa pa postavila obravnavo njegovih nalog na dnevni red svojih sej. Ker pa je prepričana, da je zdaj treba posvetiti vso pozornost predvsem bodočemu položaju krajevnih skupnosti in pripravi novih statutov, je sklenila v sodelovanju z vsemi družbenopolitičnimi dejavniki v mestu pripraviti, sprejeti in dodati programu novo poglavje o najpomembnejših nalogah v zvezi s pripravo novih statutov – ne glede na to, da je v programu že doslej veliko sestavin, ki so neposredno pereče tudi glede priprave statutov, hkrati pa tudi glede preobrazovanja krajevnih skupnosti v smeri dogovorjenih ustavnih in statutarjih določb.

KS – SAMOUPRAVNA SKUPNOST OBČANOV

Ena prvih nalog Socialistične zveze in vseh družbenih zavodov ali organizacij, ki naj bodo živi sestavni del preobrazbe krajevnih skupnosti – marsikdo se je tako že oblikovala in uveljavila – bo ta, da se bodo vse dejanske vrstle vanjo, da bodo skupaj organizirane in samoupravno socialistično usmerjene tvorile samoupravno skupnost občanov.

Ustavna zamisel je v tem, naj bi bili občani tam, kjer delajo in živijo, kjer uresničujejo mnoge svoje interese, kjer se politično združujejo ipd. v takem družbenem položaju, da bodo kar največ svojih in splošnih družbenih problemov reševali skupaj, neposredno ali po delegatski poti in da naj bi imeli možnosti odločati o vsem, kar sodi v njihovo lastno delovanje, sporazumevanje in dogovarjanje, hkrati pa s pomočjo delegacij in delegatov soodločati o vsem pri reševanju v širšem družbenem prostoru, v katerem se porabljajo tudi njihova sredstva, oziroma se oblikuje družbena politika tudi glede njihovih interesov.

Zarisanega smotra ni mogoče doseči brez celovitosti krajevnih skupnosti, kakršna naj nastane na dosežkih in izkušnjah, na povezani dejavnosti temeljnih organizacij združenege dela, družbenih in družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti, hišnih svetov in drugih samoupravnih institucij – skratka občanov in vseh njihovih temeljnih skupnosti ali organizacij, na njihovem usklajenem, povezanem, demokratično dogovorjenem delovanju, ne da bi te dejavnosti kakorkoli kdorkoli omejevali ali zapirali.

Nadaljevanje na 5. strani

ZADNJE MINUTE ZA URESNIČITEV USTAVNIH DOPOLNIL V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA

V SATURNUSU KONČNI KONCEPT IZOBLIKOVAN

Izteka se čas za uresničevanje XXI., XXII. in XXIII. ustavnega dopolnila, zveznega zakona o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela in njih vpisu v sodni register ter preostalih desetih zakonov, ki so s tem v zvezi.

Zakon o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela določa, da morajo biti podpisani in registrirani vsi samoupravni sporazumi o združevanju temeljnih organizacij združenega dela do 31. decembra 1973 in da morajo biti v naslednjih treh mesecih leta 1974 sprejeti vsi drugi samoupravni akti.

Akcija za ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela, ki teče že več kot leto dni, je prišla do vrhunca. Sedaj ni več časa za vsebinske razprave in za pojasnjevanje.

To pa je tudi nevarnost, da bi v nekaterih organizacijah, kjer so predolgo čakali, zaradi časovne stiske

delavci glasovali pod pritiskom, ne da bi dobro vedeli in razumeli, za kaj pravzaprav gre. To še tembolj zato, ker se bodo odgovorni vodilni delavci na vse mogoče načine izogibali plačilu kazni in svoji odgovornosti – predvsem politični –, če samoupravni sporazumi ne bodo

pravočasno registrirani ali predloženi pristojnemu gospodarskemu sodišču v registracijo.

V naši občini je nekaj delovnih organizacij že organiziralo temeljne organizacije združenega dela in sklenilo samoupravne sporazume o združevanju. V manjših delovnih organizacijah, kjer je proizvodnja specializirana in tudi lokacijsko skoncentrirana, pa ne organizirajo temeljnih organizacij združenega dela. Tak primer je INDOŠ ali CRE-VARNA, kjer so se delavci na zboru odločili za OZD brez TOZD in prav sedaj jo uzakonjujejo z novim statutom v skladu z ustavnimi dopolnili.

V večjih delovnih organizacijah, kjer zaradi takih ali drugačnih zahtevk že niso uspeli z uresničitvijo ustavnih dopolnil, razprave tečejo sedaj. Ena takih delovnih organizacij je SATURNUS.

V Saturnusu so na pobudo družbenopolitičnih organizacij že konec leta 1972 imenovali komisijo za uresničevanje ustavnih dopolnil. Komisija je skupaj s strokovnimi službami najprej pripravila za razpravo nekatera splošna kakor tudi konkretna stališča o organizaciji in številu temeljnih organizacij združenega dela. Na osnovi splošnih razprav v družbenopolitičnih organizacijah v kolektivu in komisije so strokovne službe pripravile koncept projekta organizacije temeljnih organizacij združenega dela v podjetju Saturnus in osnutke samoupravnega sporazuma o združevanju v organizacijo združenega dela. Pot do končnega koncepta, ki je potekala iz komisije prek strokovnih služb in družbenopolitičnih organizacij do zborov delovnih ljudi, je bila dolga, zato pa je končni koncept trdno oblikovan. Delavci so na zborih delovnih ljudi, ki so potekali kar pet dni, razčlenili pogoje organiziranja TOZD in se odločili za štiri temeljne organizacije združenega dela. (Celotno proizvodno embalažo so zajeli v eno TOZD, proizvodnjo avtoopreme v drugo, proizvodnjo orodij in naprav v tretjo, splošne službe psa v četrto TOZD.)

Razprave, ki so zajele tudi novo ustavo, so bile odkrite, poštene in tvorne.

Prva naloga delavcev v že oblikovanih TOZD je zdaj oblikovanje razmerij med temeljnimi organizacijami združenega dela, združenimi v delovno organizacijo, ki ga bodo na delovnih zborih sklenili s temeljnimi dokumentom – samoupravnim sporazumom.

SLAVKO GERLIČA

OB DNEVU MRTVIH

Ni je smrti brez življenja, ni svobode brez trpljenja.

Kajuh

So stvari, ki so si tako blizu, da jih ni mogoče obravnavati drugače kot skupaj, kadar mislimo nanje. Pravijo, da je smrt najzvestejša spremljevalka življenja, da je tako rekoč njeno bistvo, čeprav sama po sebi nima ničesar skupnega s tem, ker je njeno nasprotje. Če je tako, potem so v življenju znamenja smrti in v smrti znamenja življenja. Slednja morda, toda ta so drugačna, ker ne pomenijo novega življenja, ampak spomin, ki živi zaradi del, storjenih za bodoče rodove. Spomin, ki zagori, ko zagori lučka ob ugaslem grobu.

Na fotografiji: spominska žalna slovesnost na Urhu

Nekaj o anketi o položaju in vlogi hišnih svetov v Ljubljani

Večja pooblastila – večja odgovornost

Stanovanjska podjetja pomanjkljivo in neredno informirajo hišne svete o svojem delu – Vpliv stanovalcev na delo stanovanjskih podjetij je skromen – Zakaj se 100 hišnih svetov ni odzvalo na anketo?

Komisija za vprašanja samoupravnih odnosov v stanovanjskih naseljih – le-ta deluje pri mestni konferenci SZDL Ljubljana – je v sodelovanju z občinskimi konferencami SZDL izvedla letos v juliju anketo, ki naj bi odgovorila na vrsto vprašanj s področja upravljanja s stanovanjskimi hišami. Zanimivo in dokaj simptomatično je že dejstvo, da je anketne liste izpolnilo in jih vrnilo naročniku le 146 od 250 izbranih hišnih svetov. V prvo skupino odgovorov sodi tako imenovano družbeno angažiranje hišnih svetov in tesnejše povezovanje le-teh s krajevnimi skupnostmi. Zelo visok odstotek anketiranih meni, da bi morali hišni sveti imeti večji vpliv na reševanje problemov s področja socialnega skrbstva, otroškega varstva, kontrole nad cenami in trgovinah, komunalnimi uslugami, stanarini in podobno.

V naslednjo skupino sodijo odgovori na vprašanja o statusu hišnih svetov, o njihovih pristojnostih, razpolaganju s sredstvi in o načinu nagrajevanja članov hišnih svetov, hišnikov, čistilk in kurjačev. 71 % anketiranih hišnih svetov meni, da bi morali biti v hišnem svetu vsi stanovalci, 66,4 % pa, naj bi imel hišni svet v bodoče status pravne osebe. O slednjem pa so mnenja anketirancev zelo različna. Nekateri sodijo, naj bi hišni svet deloval kot TOZD,

drugi naj ima samo določena pooblastila, tretji, naj ga zastopa krajevna skupnost ali stanovanjsko podjetje ipd. V nekaterih ekstremnejših primerih anketiranci celo predlagajo, naj bi hišni sveti odločali o tem, kdo se lahko vseli v stanovanje, urejali naj bi podnajemniške odnose in dajali soglasja h kupoprodaji stanovanj.

V premislek in opozorilo stanovanjskim podjetjem velja omeniti mnenje kar 76 % anketiranih hišnih svetov, da je vpliv stanovalcev na delo stanovanj-

skih podjetij zelo skromen. Predlagajo, da bi moralo biti v razširjenem delavskem svetu stanovanjskega podjetja najmanj 2/3 zastopnikov hišnih svetov; da bi morali zamenjati neaktivne člane v njem in zagotoviti vpliv zastopnikov hišnih svetov nad delitvijo sredstev. Menijo, da bi morali onemogočiti prelivanje sredstev iz ene hiše v drugo.

Naslednja skupina vprašanj se nanaša na vlogo samoupravnih stanovanjskih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij, predvsem na vlogo SZDL. Kar 71 % anketiranih se je opredelilo za to, da bi v bodoče samoupravne stanovanjske skupnosti gospodarile z vsemi sredstvi stanovanjskega gospodarstva. Od Socialistične zveze pričakujejo hišni sveti pomoč pri organizacijskih problemih in pri izbiri kadrov za hišne svete, posredovalno vlogo med hišnimi sveti, krajevnimi skupnostmi in stanovanjskimi podjetji, pri organiziranju javnih tribun in posvetovanj ter tudi siceršnje izmenjavo izkušenj in koordinacijo informacij o delu hišnih svetov na krajevni in občinski ravni. Anketiranci menijo, naj bi SZDL imela tudi komisijo, ki bi zastopala pravice stanovalcev in usklajala stanovanjsko gradnjo v občini in v mestu.

DOM UPOKOJENCEV IN VRTEC

Na pobudo sveta krajevne skupnosti Moste je prišlo do spremembe lokacije za gradnjo novega vrta v Mostah. Ker na Selu ni prostora za gradnjo prizidka, je določena nova lokacija med Zaloško in Pokopališko cesto, s čimer se strinjajo tudi urbanisti. Za sedaj so zagotovljena sredstva za vrtec z zmogljivostjo 80 otrok, predviden pa je za 120 otrok.

Zvedeli smo, da je bil nedavno tedni na sedežu občinske skupščine Moste-Polje sestanek zastopnikov gradbeništva, urbanistov, socialnih delavcev, krajevne skupnosti in občinske uprave, na katerem so določili lokacijo za gradnjo doma upokojencev, in sicer ob Litijski cesti. Predvidoma naj bi že prihodnje leto izdelali lokacijsko in gradbeno dokumentacijo ter pripravili zemljišče za gradnjo, medtem ko bi v letu 1975 zasedili lopate.

20 % sredstev bi prispevala občinska skupščina Moste-Polje, ki je tudi investitor, 80 % sredstev pa bi prišlo iz sklada mestne organizacije društva upokojencev, v katerega se takoj sredstva za gradnjo stanovanj za upokojence.

Novi dom bi sprejel 200–250 oskrbovancev, celot-

na investicija pa bi po sedanjih cenah gradbenih storitev veljala približno 3 milijarde starih dinarjev.

Če upoštevamo podatek, da znaša mesečna oskrbina za pokretne oskrbovance na Taboru 1600 dinarjev in za tiste, ki potrebujejo tujo pomoč in nego, 2100 dinarjev, potem sodimo, da bodo tudi v novem domu morali razliko za vse tiste oskrbovance, ki ne dosejajo tako visoke pokojnine, kriti iz drugih virov.

Ker bo poleg omenjenega doma upokojencev v novem Štepanjskem naselju na voljo tudi okoli 80 stanovanj, potem je na dlani, da se upokojencem obetajo boljše časi.

ZAKRPATI POŠKODOVANE OBJEKTE

Občinska skupščina Moste-Polje je na 48. seji 18. oktobra sprejela poročilo komisije za ocenitev škode, ki jo je vodna ujma povzročila na občinskih komunalnih objektih in napravah.

Da bo možen varen in nemoten promet na poškodovanih cestah, je potrebno takoj popraviti naslednje objekte:

– kašelski most	37.040 dinarjev
– cesta Kavnika–Križevska vas	89.460 dinarjev
– most v Dolskem	49.440 dinarjev
– Sostro	38.640 dinarjev
skupaj	214.580 dinarjev

Skupščina je sprejela sklep, da se za popravilo teh objektov iz občinskega cestnega sklada izloči 100.000 dinarjev in iz rezervnega skupščinskega sklada 114.580 dinarjev.

OBČANOM NOVEGA POLJA

Spričo ustavnih sprememb in razprav o statutih mesta, občine in KS, se ponuja priložnost, da temeljito pretehtamo morebitne samoupravne teritorialne spremembe tudi v naši občini. Mednje sodi problem samoupravne ureditve stanovanjske soseske MS-10 v Novem Polju.

Znano je namreč, da stanovanjska soseska MS-10 (Zajčja dobrava) v Novem Polju zadnja leta vse bolj dobiva podobo zaokroženega stanovanjskega naselja, ki pa je razpeto med krajevno skupnostjo Polje-Slape in Zadobrova-Sneberje.

Nedvomno pa je v tej sosedki vrsta družbenih, komunalnih in drugih problemov, ki jih kaže enotno obravnavati.

Zato je bil na pobudo občinske konference SZDL Moste-Polje nedavno tega sklican sestanek političnega aktiva, na katerem so zastopniki obeh prizadetih krajevnih skupnosti (Polje-Slape in Zadobrova-Sneberje) povedali svoje predloge in variantne rešitve tega problema:

1. ustanovi naj se samostojna krajevna skupnost Novo Polje, ki naj zajema urbano stanovanjsko naselje MS-10;
2. celotno območje soseske MS-10 naj se priključi h krajevni skupnosti Polje-Slape;
3. soseska MS-10 naj se priključi h krajevni skupnosti Zadobrova-Sneberje in
4. ostane naj status quo sedanja samoupravna ureditev.

Politični aktiv se zavzema za prvo varianto, ker meni, da še najbolj ustreza interesom občanov Novega Polja.

Sprejet je bil sklep, naj bo v prvi polovici novembra sklican zbor občanov Novega Polja, na katerem naj se sami opredelijo za eno od navedenih variantnih rešitev.

O odločitvi bomo še poročali.